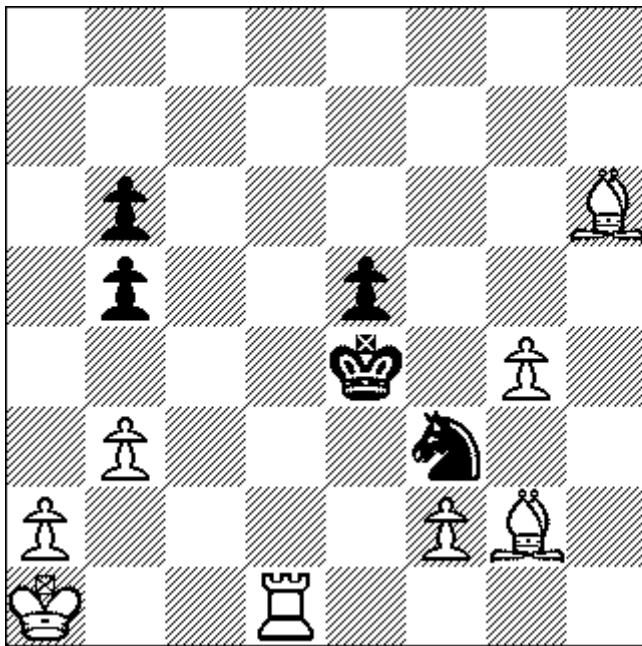

De Studie

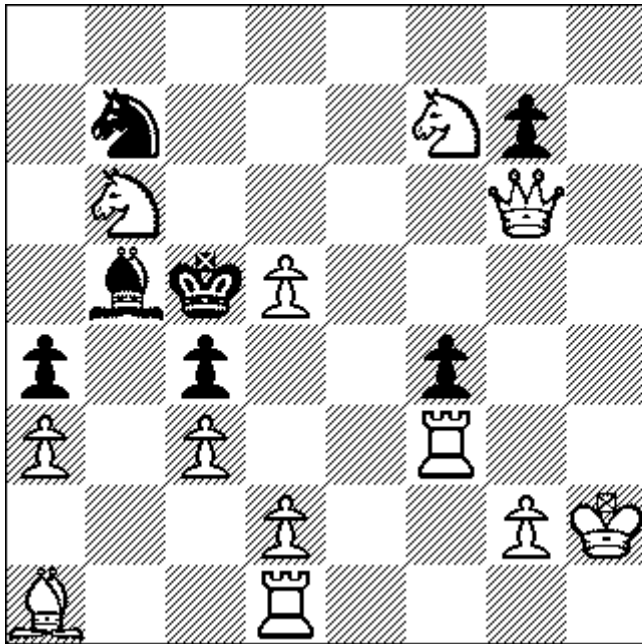
Schaken doe je met minimaal twee spelers. Beide spelers hebben een plan wat ze willen uitvoeren, terwijl ze de tegenstander dit zoveel mogelijk proberen te verhinderen. De ene keer lukt dit, de andere keer minder. Voor veel mensen is dit laatste erg frustrerend. Sommige van hen zijn er achter gekomen dat het heel verfrissend kan zijn om eens op een andere manier met schaken bezig te zijn waarbij er geen tegenstander is die al je leuke ideeën met gemene zetten komt verstoren. Zij leven zich af en toe uit met het zoeken naar de sterkste zetten in diagramstellingen. Voor anderen is dit nog niet voldoende. Deze groep vindt het meeste plezier door zelf de meest ingenieuze puzzels in elkaar te knutselen. Deze opgaven, die veel inzicht vragen van de componist en de puzzelaar die ze wil oplossen worden terecht studies genoemd.

Zoals er veel manieren zijn om schaak te spelen zijn er ook verschillende soorten problemen. Een soort die regelmatig voorkomt is de natuurgetrouwe stelling waarin een bepaalde combinatie zit verborgen. Deze komen met name veel voor in instructieboeken omdat ze een goede manier zijn om de combinatiekracht te verhogen en bekend te worden met de verschillende typische zetten om materiaal te winnen. Deze soort is te vergelijken met het schrijven van proza in de literatuur. Het eerste diagram van H.A. Loveday laat een voorbeeld zien dat op het randje ligt van de schaakproza. De stelling ziet er tamelijk onschuldig uit, maar wit staat enorm veel voor. De oplossing is bovendien wat onwaarschijnlijk.

Wit kan mat in vier geven, mits hij er op de een of andere manier voor kan zorgen dat de zwarte koning zich naar een verkeerd veld kan verplaatsen. 1.Kb1 (De eerste zet moet wit gewoon even afwachten. De zwarte koning moet op het juiste moment pat komen te staan.) 1...b4 2.Lc1 b5 3.Td2 (Nu de toren tijdelijk de looper afsnijdt, kan de zwarte koning een zet doen.) 3.Kf4 Td4 mat. Deze laatste twee zetten vallen onder het Indisch thema.

Nu er sprake is geweest van schaakproza, moet er ook zoiets zijn als poëzie. In dit genre worden soms zulke bizarre stellingen gecomponeerd dat je die in de praktijk waarschijnlijk nooit zult tegenkomen. Dit geeft ook niet. Het gaat er vooral om, zo origineel mogelijk te zijn. Een voorbeeld hiervan is het tweede diagram van F. Healy.

In de wirwar van stukken moet wit mat in drie kunnen geven: 1.Th1! Le8 (Zwart heeft niks anders.) 2.Db1 Lb5 3.Dg1 mat. Er is nog een probleemsoort die nog vreemdere stellingen voort kan brengen. Omdat het er hier niet meer om gaat de spelregels nauwkeurig na te leven wordt deze soort door de meesterschakers meestal afgedaan als kermis- of kolderschaak. Een voorbeeld hiervan is: hoe kan zwart als hij zelf meehelpt in vijf zetten worden mat gezet zonder de dame te gebruiken? De verrassende oplossing is: 1.a3 e5 2.Pc3 Lxa3 3.Pe4 Lf8 4.Ta5 Ke7 5.Txe5 mat. Tot besluit volgt een partij die laat zien dat ook in het gewone schaak nog genoeg kan gebeuren.

Spielmann-Tarrasch, San Sebastian 1912

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Pxe4 6.d4 b5 7.Lb3 d5 8.a4 Pxd4 9.Pxd4 exd4 10.Pc3 Pxc3 11.bxc3 c5 12.axb5 Le7 13.Df3 Le6 14.Txa6 0-0 15.cxd4 c4! (De witte looper zal er nu niet meer aan te pas komen.) 16.La2 Txa6 17.bxa6 Da5 18.Lb1 c3 19.Dg3 Tc8 20.f4 Lf5 21.Te1 Lf6 22.Kh1 h6 23.h3 Tb8 (Zwart slaat de centrumpion niet, omdat hij wit geen ruimte wil geven.) 24.Le3 Dxa6 25.Td1 Da1 26.De1 Le4 27.Kh2 Le7 28.Df1 f5 29.Te1 Lh4 30.g3 Le7 31.Lf2 Ld6 32.Tc1 Kh7 33.Te1 Tb6 34.Tc1 La3 35.Te1 Db2 36.De2 Tb4 37.Tg1 Tb6 38.Te1 Db5 39.Dh5? (Zwart eindigt de partij nu met een dameoffer en een studieachtige slotzet.) 39... Dxb1 40.Txb1 Txb1 41.g4 Lc1 0-1